

NyelvÉSZ 2021–22, 5. osztály, megyei forduló

1. Olvasd el Nemere István *A titokzatos padlás* című könyvének részletét!

– Piroska, szívem, bemutatom neked Csabát, Hubát és Zolit.

– Melyik Csaba és melyik Huba? – kérdezte a lány, miközben nagy komolyan a kezét nyújtotta az ikreknek. Oszkártól már hallott róluk, így nem lepte meg a dolog különösebben.

– Hát nem mindegy? Úgyis egyformák – legyintett Oszkár nagyvonalúan.

– Én vagyok Csaba – mondta Huba, és fivérére kacsintott.

– Én meg Huba – közölte Csaba. Zoli helyesbített volna – egy éve ismerte a két gézengúz, és már meg tudta őket különböztetni –, de akkor ő következett.

– Zoli pedig a várúr fia – jelentette Oszkár szíve hölgyének. Piroska vele is kezét fogott, majd kijelentette:

– Sokat hallottam már rólatok, gyerekek...

Erre, anélkül, hogy összebeszéltek volna – nagyon egy srófra járt az agyuk –, mindhárman arcuk elé kapták a kezüket, akárha támadástól védekeznének, és Csaba beszélt a nevükben:

– Ugye sok rosszat tetszett hallani rólunk? Hogy így az ikrek meg úgy az ikrek?

Szólásmondás. Melyik szólás jelent hasonlót, mint az *egy srófra jár az agyuk*?

A. egy hajóban eveznek

B. egy tálból cseresznyéznek

C. egy húron pendülnek

D. két dudás egy csárdában

2. **Mondd ki!** Melyik szövegbeli szó kiejtésekor nem történik semmiféle hangtani jellegű változás?

A. különböztetni

B. egyformák

C. tudta

D. támadástól

3. **Cserebere.** Mind a négy szóból újabb értelmes szót kaphatunk oly módon, hogy egyetlen betűjét *ő*-re cseréljük. Melyik lesz ragos főnév?

A. szíve

B. vele

C. kezét

D. erre

4. **Leányok.** Melyik nem lányt jelent?

A. bakfis

B. csitri

C. suhanc

D. fruska

5. **Igéző.** Melyik szóból nem kaphatunk igét a kiemelt betűje megváltoztatásával?

A. szívEm

B. Ugye

C. róLuk

D. Majd

6. **Hangképzés.** Figyeld meg az állatok neveiben lévő magánhangzókat! Melyik szó magánhangzóit képezzük egytől egyig felső nyelvvállással?

A. hörcsög

B. harcsa

C. hermelin

D. hiúz

7. **Csihi-puhi.** Rakd helyes sorrendbe az összekeveredett szótagokat! Jelentése alapján melyik szó a kakukktojás?

A. zés kő mér

B. a di dal

C. kö üt zet

D. de küz lem

8. **Szóbújócska.** Melyik szóban búj el a szólás hiányzó szava?

Köti a(z) ... a karóhoz.

- A. követel   B. híresebbet   C. prókátor   D. elmebeteg

9. **Egy baromfi mesél magáról az alábbi talányos versikében. Melyik állítás hamis az állat ötbetűs nevére?**

*Sok cuki arcszeplő díszeleg egy srácon,
társai csúfolják, hogy az én tojásom...
Hozzám meg ezt vágják: – Ocsmány vagy, csúnya, csúf!
Visszafelelesek: – Rút-rút-rút! Rút-rút-rút!*

- A. Mindkét magánhangzója mély.   B. Mindkét magánhangzója ajakkerekítéses.
C. Több mássalhangzója is zöngés.   D. Több mássalhangzója is zárhang.

10. **CSúnya, oCSmány, csúF.** A kiemelt betűk megváltoztatásával keressük meg sorban az alábbi jelentésű szavakat: hacuka, elefántnózi, hegytető. A 3 új betűt egymás mellé téve, melyik magánhangzót kell közéjük illeszteni, hogy egy értelmes szót kapjunk?

- A. e   B. o   C. ö   D. u

11. **Minden kezdet nehéz.** Az alábbi hiányos szót többféle kezdőbetűvel is elláthatjuk. Melyikkel jelenti ezt: *balga*?

...ŐRE

- A. L   B. P   C. D   D. SZ

12. **Összekeveredtek a szólások szótagjai. Tedd őket helyes sorrendbe! Melyik szólás jelent hasonlót?**

JA IS SZÉL A TŐL ÓV

- A. GE A EN ZÉT DI EL KE   B. SA JÉT MEG A MOS FE
C. NYE HORD TE A RÉN JA   D. LET SZE A CSAP KI JA NE

13. **Hol jártunk?** Melyik földrajzi vagy közigazgatási nevet kellett volna kötőjellel írni?

- A. a Kossuth téren   B. a Szabadság hídon
C. Baranya megyében   D. a Mohácsi szigeten

14. **Régi mesterség.** Melyik foglalkozáshoz kapcsolódnak az alábbi szavak?

korong, agyag, kemence

- A. ötvös   B. pintér   C. gelencsér   D. cukrász

15. **Egy-kettő!** Melyik szóba lehet egyet és kettőt is írni a zárójelben megadott betűből, mert mindenképp értelmes szót kapunk? (Többszörös választás!)

- A. von(z)   B. fe(n)   C. kiá(l)tunk   D. szá(l)nak

16. **Mivel lehet befejezni a hiányos szót, ha helyesen írt szóalakot szeretnénk kapni?**

